

MEDIETILSYNET
NYGATA 4
1607 FREDRIKSTAD

post@medietilsynet.no
robin.foyen@medietilsynet.no

INNSPILL TIL FM-UTREDNING

OM NEA RADIO:

Nea Radio AS driver lokalradio på FM og DAB i store deler av Trøndelag. Ukentlig lytteroppslutning er 60.000 unike lyttere, noe som betyr at vi er landets fjerde største lokalradio og Trøndelags tredje mest hørte radiokanal, målt i antall ukentlige lyttere. Vi er i dag tre ansatte i Røros og Holtålen, tre i Selbu og Tydal og to i Stjørdal/Malvik, i tillegg til over 20 frivillige og frilansere som leverer redaksjonelt innhold. Vi har studio i Selbu, Stjørdal, Røros og Holtålen. Målet vårt er å ta pulsen på nedslagsfeltet vårt ved å informere, underholde og stille spørsmål ved det som skjer. I tillegg til radio driver vi nettstedet nearadio.no som hver måned har over 120.000 sidevisninger. Våre viktigste inntektskilder er radiobingo, frivillig lisens og kommersiell radioreklame. Omsetningen var i 2018 på litt over 10 millioner kroner, noe som er nesten tre ganger så mye som for få år siden. Veksten forventes å fortsette også inn i 2019, 2020 og 2021 om vi har de rammebetingelser vi har i dag.

Nea Radio er medlem av Norsk Lokalradioforbund.

Hvorfor har vi vekst i økonomi og antall ansatte? De viktigste punktene er..:

- Vi satser på lokalt og regionalt innhold.
- Vi er tilgjengelig på samtlige plattformer.
- Vi har fått anledning til å satse på DAB.
- En avgjørende årsaken er at vi har både DAB og FM.
- ...men spesielt avgjørende er det at vi har FM.

I dette innspillet skal vi gi våre svar på Medietilsynets følgende spørsmål..:

- Bør lokalradio få høve til å fortsette på FM etter 2021?
- Kor lenge bør lokalradio eventuelt få høve til å fortsette på FM?
- På kva vilkår bør lokalradio eventuelt få høve til å fortsette på FM?

Nea Radio er en bærebjelke i samfunnet.

De siste lyttertallene viser at Nea Radio er veldig godt hørt i samfunnet. Vi ønsker å vise til den siste lyttertallsmålingen som Kantar TNS utfører for Norsk Lokalradioforbund.

Dette er tall som kommer som følger av at vi satser på lokalt og regionalt innhold. Vi kan nevne både 18 lokale nyhetsbulletiner alle hverdager, en høy prosentandel (vi anslår 60-70% norsk og trøndersk musikk) og ikke minst et høyt snitt av lokalt innhold. Hver eneste dag lages det innslag og magasinsaker fra 6 kommuner fordelt på tre lokalkontor, 12 timer live trøndersk radio hver dag i tillegg til at vi drifter nettstedet www.nearadio.no som månedlig har 120.000 sidevisninger. Helt gratis !

Våre lyttertall på radio er i våre kjerneområder:

Værnesregionen: Selbu, Tydal, Stjørdal, Malvik, Frosta og Meråker - 8542 daglige lyttere - 17 829 ukentlige.

Oppslutning ift aldersgrupper.:

60+...: 45.2 %
50-59 år...: 47.4 %
40-49 år...: 44.5 %
30-39 år...: 42.5 %
20-29 år...: 41.0 %
12-19 år...: 34.5 %

Andre geografiske oppdelinger:

Trondheim, Malvik, Melhus - 9 945 daglige - 25 752 ukentlige.

Innherred: Levanger, Verdal, Steinkjer, Inderøy - 4032 daglige lyttere - 9 185 ukentlige.

Selbu, Tydal, Røros, Holtålen - 4 292 daglige lyttere - 7 164 ukentlige.

Trøndelag totalt: 59.640 ukentlige lyttere

Oppslutning ift aldersgrupper.:

60+...: 21.3 %
50-59 år...: 18.4 %
40-49 år...: 18.1 %
30-39 år...: 14.7 %
20-29 år...: 8.3 %
12-19 år...: 10.0 %

Nea Radio satser redaksjonelt lokalt og regionalt

- Nea Radio er en bærebjelke som binder sammen kommunene og ikke minst Trøndelag.
- Vi går blant annet i møte en sesong med veldig høy aktivitet, livesendinger fra events, sommerturne hvor vi reiser rundt i primært våre kommuner men også i hele fylket for å ta pulsen på det trønderske.
- Vi formidler kultur, nyheter og underholdning av og for trøndere.
- Vi er lokalt eid av lokale ildsjeler.
- Vi jobber med å ha en høy og ikke minst øke andelen trøndersk musikk på radio. Vi har også satt egne krav til oss selv til å ha en høy lokal musikkandel, selv om vi ikke har konsesjonsforpliktelse som sier dette. Årsaken er: Radiolytterne vil ha det.
- Vi er selvstendige og lokalt plassert nært der hvor folk bor og er.
- På FM har vi vår avgrensede inndeling. Her lager vi lokalradio for de som bor her og vi når de på en rimelig og enkel måte.
- Kort sagt: Det lokale innholdet er vårt fremste våpen.

Markedet vil ha lokalradio

- Annonse salget for Nea Radio har firedoblet seg på 4 år og øker kraftig også i 2019.
- Lokale annonsører har råd til å bruke lokalradio for å nå ut med sine budskap. Dette skaper igjen lokale arbeidsplasser i Nea Radio for annonseproduksjon, som igjen gjør at annonsene blir bedre, som gjør at bedriftene tjener mer penger, som gjør at det lokale næringslivet vokser. Dette gjør igjen at Nea Radio så kan ansette flere for å lage mer lokalt innhold. Så kan prosessen gjentas.
- FM gjør at lokalradio får en oppblomstring når vi er eneste valg. Dette blir både lagt merke til av lytteren som gir lokalradio et forsøk (mange blir også veldig tilfreds med tilbudet vi gir) og ikke minst av annonsøren som ser en lokal annonsemulighet som kun lokalradio kan tilby.
- Mange av våre lokale annonsører driver i det samme området og har det samme grunnlaget av kunder som vi har lyttere.

Rekruttering

- Nea Radio har rekruttert flere av radioprofilene som nå høres på nasjonal riks- så vel som kommersiell radio. Alle begynner et sted og hos oss kan alle få lov til å prøve seg.

Beredskap

- Vi er en beredskapsradio i Trøndelag både i samarbeid med NRK og våre lokale kommuner og fylkeskommunen. Den største beredskapsforpliktelsen er det nok vi som har pålagt oss selv. For eksempel har vi i Selbu kommune etablert en FM sender på taket av redaksjonslokalene som når 90% av kommunens innbyggere. Her har vi batteribackup nok til drift i 12 timer, noe som gir oss god sikkerhet for å komme ut med viktige meldinger i krisesituasjoner til våre innbyggere. Fortsatt er det mange biler som ikke har annet enn FM i bilene og våre trafikkmeldinger (som det blir mange av ilt en dag) går også ut her.

Vi eier alt selv

- Den gangen Nea Radio ble etablert var det redaktørens private hus som ble pantsatt for å få råd til å bygge ut og drifte vårt eget FM nett, siden den gang har vi eid og driftet alt selv. Fra 1 enkel sender på taket til nå da 14 sendere. Alt er nå nedbetalt og det er verdier for mange hundre tusen som står i fare for å bli revet vekk om en FM-forlengelse ikke skulle bli aktuell. Det er før vi har sett på tallene som sier hvor mye det vil koste oss å eventuelt plukke ned utstyret etter å ha blitt tvangsslukket.

Nea Radio valgte å satse

- For noen år siden sto vi ved et veivalg. På den ene siden måtte vi velge mellom å bare være på FM og håpe at dette skulle forlenges så lenge som mulig eventuelt bare fortsette med å sende på nett som en ren nettradio for et svært avgrenset område i Trøndelag. På den andre siden var alternativet å bruke 5 millioner kroner på å bygge DAB samt satse i Stjørdal og Malvik på FM. Vi valgte dette.
- Dette har kostet, vi har jobbet på frivillig basis, vi har tatt opp store lån og vi har prøvd og feilet. Stort sett har det gått bra og vi kan se tilbake på et godt valg.
- Det vi nå ser er at omlag 25-30 % av våre lyttere hører oss på DAB. 80% oppgir at de hører oss på FM. Kantar TNS har utført måling på dette, samtidig som vi også selv har utført noen uoffisielle målinger.
- Vi ble forespeilet en oppblomstring av lokalradioer i Trøndelag som skulle bli med på å dele regninga for utbygging og ikke minst drift av det lokale DAB-nettet. Dette skjedde ikke.

Tilbake sitter Nea Radio igjen med følgende økonomiske situasjon:

- Regninga på telelosji og internettlinjer ligger på godt og vel 70.000 kr pr mnd
 - Vi har ansatt en person i 50% stilling for å ivareta driften av DAB nettet med 10 sendere, som på langt nær ikke er så enkelt å drive som våre 14 FM sendere
- Total driftskostnad er på ca 100.000 kr pr mnd.

Av leietakere har vi nå 3 kanaler. Radio Revolt, Radio 3,16 og P7 Kristen Riksradio. En fjerde kanal, pTro er på vei inn.

Utfordringene er:

- Selve driften av nettet skal være etter selvkostprinsippet. Det kommer vi aldri til å få til, ettersom flere av de nevnte kanalene allerede i dag synes det er dyrt nok å leie seg plass for å kunne høres. Tilbake sitter Nea Radio igjen som da må subsidiere driften av flere leietakere. I tillegg er flere av leietakerne avhengige av driftsstøtte fra Medietilsynets tilskudd til lokale lyd og bildemedier. Vi har registrert at flere av våre leietakere i dag ikke har fått slik støtte for inneværende år, mens noen har fått det. Dette skaper stor uro, ikke bare hos oss rent økonomisk men vi antar det også gjør det for leietakerne.
- Vi sitter med en stor kapasitet i selve DAB-nettet som bare står der ubrukt.
- Det er kun Nea Radio av lokalradioene i Trøndelag som sender på DAB. Det foreligger ingen kontrakter eller henvendelser som tilsier at andre kanaler er med på å drifte nettet.

Nea Radio ser riktignok løsninger:

- Vi benytter oss av ledig kapasitet i vårt eget DAB-nett til å satse på nisjekanaler selv, slik som Nea Radio+ som er en kanal for norsk og skandinavisk danseband, gammeldans, country og folkemusikk som av flere årsaker ikke får så mye plass på andre kanaler. Det er ikke utenkelig at vi satser videre på å utvikle flere kanalkonsept.

Kompetanse

- Vi har vår egen kompetanse på drift av både FM og DAB-nett, men det er mye enklere og lettere å drifte FM enn DAB. FM er mer kostnadseffektiv og enklere å holde i drift enn DAB. For en aktør som skal sende 15 kanaler er DAB best egnet, for en lokalradio som har 1 kanal er FM best egnet.

Riving av FM-nett

- En oversikt utarbeidet av den tekniske avdelingen i Nea Radio viser at det vil koste oss godt og vel 1 million kroner å plukke ned våre 14 FM sendere. Vi nevner kostnader til riving, destruering, leie av teknisk personell og mastemontører til å plukke ned utstyret og kostnader til renovasjon.
- Dette er i seg selv en så stor kostnad at vi ikke vil kunne bære denne og en eventuell tvangsslukking vil føre til at Nea Radio vil måtte vurdere om vi har livets rett fra 1. januar 2022.
- Det er selvfølgelig også meningsløst at vi eventuelt skal plukke ned vårt mest inntektsbringende verktøy og vår mest brukte måte å høre Nea Radio på. Hva dette vil gjøre med motivasjon og vilje til å drifte videre er det også verdt å stille spørsmålstegn ved.

Overgangsfase er mulig

- Vi ønsker selvsagt aller helst at FM og DAB kan leve hånd i hånd, det er etter vår oppfatning den aller beste modellen for radiodrift. Flere land har jo DAB, men disse landene har også FM. Noen selskap har bruk for å distribuere flere kanaler. For disse vil DAB være genialt, mens for de mindre kanalene vil FM og i noen lands tilfeller vil også AM være det aller beste. Noen sender også de største hovedkanalene på samtlige plattformer. Vi mener Norge og norske myndigheter også må ta hensyn til og legge til rette for et mediemangfold. En sanering av FM for lokalradio i 2022 vil kun bety massenedleggelse av bransjen. Nea Radio inkludert. Tilbake sitter vi igjen med to utenlandskeide store kommersielle radioselskap i tillegg til rikskringkasteren og ingen rene norske aktører foruten rikskringkasteren.
- En ting som kan hjelpe på er selvfølgelig videreføring av konsesjonene slik de er i dag ut samme konsesjonsperiode som DAB, altså ut 2031. Dette vil gi oss 10 år ekstra til å utføre følgende tiltak:
 - ...bygge økonomi og driftsgrunnlag til å eksistere på f.eks kun DAB og eller nett fra 2032.
 - ...få lytterne over fra FM til DAB/nett gjennom igjennom disse årene.
 - ...bygge et stabilt og komplett DAB-nett for hele Midt-Norge, vi er jo på langt nær ferdig.
 - ...få tid og arbeidsro til å bygge økonomi til å kunne plukke ned FM i 2032.
- Hva som er tidsaktuelt i 2032 når både DAB og FM konsesjonene da går ut (vi forutsetter med det at vi får forlenget FM nå) vet vi ikke. Men de 10 årene vi har på oss vil gi oss de mulighetene vi trenger for å kunne finne og gjøre de riktige valgene med de begrensede ressursene lokalradio har.

Finansiering av utbygging og drift av DAB

- Engangstilskudd til investering av utbygging av DAB hjelper selvsagt på, men det er ikke det som er avgjørende for om DAB-utbygging videre til Nea Radio er mulig. For oss er det avgjørende at vi har lyttergrunnlag for driftsinntekter for å kunne bære driftsutgiftene. Pr nå er lyttingen på DAB 25-30%. La oss si at dette øker til 40% om to år. Hvis vi blir tvangsslukket på FM i 2022 vil jo helt sikkert en god del av de siste 60% finne oss igjen på DAB, men ikke på langt nær alle. I tillegg vet vi at det er ikke ett eneste eksempel på lokalradio på DAB i Norge som har gått i overskudd.
- Driftsutgiftene til våre DAB sendinger er alene 100.000 kr pr måned og om lytterandelen går ned er det ikke bare å redusere regningene vi må betale i teleosji og nettleier på våre senderlokasjoner. Det vil være på lokalt innhold og redaksjonelle ressurser vi ville måtte redusert. Vi kan ikke redusere en eneste stilling. Det vil ikke være mulig å drifte Nea Radio slik vi og lytterne i Midt-Norge ønsker da.
- Det er to måter norske myndigheter kan hjelpe Nea Radio på. Det er å legge til rette både ved å legge til rette for et mediemangfold ved å forlenge FM-konsesjonene og yte driftstilskudd.
- En dag vil også majoriteten av våre lyttere være kommet over på DAB og nett. Når denne prosentandelene er på 70-80 prosent ser vi for oss å kunne se på en eventuell utfasing av våre FM-punkt i form av at vi ikke lenger reparerer og vedlikeholder små og mindre sendere. Sett i sammenheng med en støtteordning økonomisk for å kunne plukke ned og sanere disse senderne vil dette være en mulighet.
- ...men fram til at dette er aktuelt er det kun FM-forlengelse som gjelder for å kunne legge til rette for at Nea Radio skal kunne være mulig å drive fra 2022.
- Våre lytterandeler på FM er så store at det vil være katastrofalt for våre kommersielle- og bin-gorelaterte inntekter om vi skulle bli tvangsslukket i 2022.
- En tvangsslukking av våre FM anlegg vil føre til at vi vil måtte vurdere å nedmontere flere av våre dyre DAB-punkter også, punkter som i dag driftes ene og alene på grunn av at vi sender på FM i det samme området.
- Våre lyttere foretrekker å benytte FM for å høre på Nea Radio. Jo lengre vi sender på FM jo mer vil Nea Radio sin økonomi vokse til å kunne bygge mer DAB. Når vi har fått ferdig hele vårt DAB nett ved hjelp av inntekter fra FM vil vi kunne se på en utfasing av FM. Vi kommer aldri til å rekke dette fram i mot 2022.

Det nasjonale digitale skiftet er ikke i fare

- De nasjonale kanalene har fullført overgangen sin fra FM til DAB. Det var lenge usikkert om lokalradio kunne forsinke denne overgangen. Lyttertallene for de nasjonale aktørene er nå på det samme nivået som før overgangen. Lokalradio på FM er altså ikke til hinder for de nasjonale kanalenes virke alene på DAB.

Det lokale mediemangfoldet

- Det lokale utvalget i medier er derimot i stor fare. Papiraviser sliter, nyheter blir lagt bak betalingsmurer. Nettaviser sliter med å selge annonser i konkurranse med sosiale medier. Annonsekronene havner i utlandet. Nea Radio derimot er helt gratis for lytter og leser å bruke. Vi får annonsører, tjener annonsekroner og vokser. Vi kan bare for anledningen også gjenta at vi er lokalt eid av lokale ildsjeler. I kraft av at vi er en lotteriverdig organisasjon utbetales det heller ikke utbytte, noe som fører til at samtlige kroner som går inn i Nea Radio går tilbake til drift og videre utvikling og mye lokalt og regionalt innhold.
- Det vil kun være mulig i fortsettelsen om det blir tilrettelagt for dette fra norske myndigheter ved at det blir vedtatt en FM-forlengelse til 2032.

FM-båndet

- FM båndet fra 87.5 - 108 MHz kan ikke brukes til annet enn radio. Internasjonale overenskomster har også reservert denne båndbredden til kringkasting av radio. I tillegg har samtlige av våre naboland valgt å bruke dette båndet til kringkasting av radio i overskuelig framtid. Dette umuliggjør bruken av disse ressursene til noe annet. Det betyr at også Norge både kan og bør se på disse mulighetene. For Norge vil det bety at det vil være lokalt eide radioselskap som lager norsk radio i og fra og til Norge. Det vil heller ikke koste noe. Vi ber bare om å få lov til å benytte FM på veien videre. For oss vil det helt enkelt bety at vi kan drive videre etter 2022.

Utbygging av DAB

- Skal vi bygge DAB videre er vi altså ikke bare avhengig av investeringstilskudd. Vi er avhengig av driftsgrunnlag for å kunne få inntekter til å drive radioene videre.
 - Det aller viktigste er at vi får bruke FM for å opprettholde og øke antall lyttere som igjen gir økte kommersielle inntekter og flere bingospillere.
 - Vi får driftstilskudd for drift av og inndekning av leiekostnader for innplassering av flere DAB sendere.
 - Det blir etablert støtteordninger for våre leietakere slik at de kan søke om driftstilskudd for leie av plass i DAB-nettet.

Drift av FM

- Drift av FM er nærmest en ubetydelig kostnad for Nea Radio. Vi eier alt utstyr selv og alt av lån og avskrivninger er vi ferdig med for lengst. Anlegget står der og vil virke i mange år, mest sannsynlig lenger enn den forlengelsen av konsesjonene vi nå ber om. Sagt på en annen måte: Det er nesten gratis for Nea Radio å drifte FM til 2032. På den andre siden gir dette også muligheter for utbygging og drift av eksisterende og mer DAB.

Lokalradio kun på DAB

- Nea Radio har ingen tro på at vi kan drifte kun på DAB. I Norge har lokalradio sendt på DAB siden 2015 men så langt har det ikke vært en eneste suksesshistorie for kanaler som har vært kun på denne plattformen. Terskelen er lav, men det er også potensialet for driftsinntekter. Flere av aktørene som har etablert seg kun på DAB av lokalradioene har lagt ned. Blant annet Radio Trondheim. Det er forøvrig betenkelig at det er fullt mulig å drifte en lokalradio utenfor Trondheim i Trøndelag med 10-15 millioner i omsetning, men ikke i Trondheim sentrum. Ikke en gang de nasjonale store aktørene i P4-gruppen og Bauer driver sine lokalradiokonsepter lenger. Hvorfor ikke? Vi mener det er fordi disse aktørene, samt Radio Trondheim ikke hadde FM i kombinasjon med DAB. Løsningen ville vært slik som Nea Radio har det nå: FM i kombinasjon med DAB.
- Vi refererer også til Radio Sandnes som ble tvangsslukket på FM i 2017. De sender nå kun på DAB og har falt kraftig på sine lyttermålinger. Dette frykter vi at kommer til å skje med Nea Radio også, selv om vi nå har startet byggingen av oppslutning på DAB vil det være katastrofalt for våre lyttertall om FM blir tvangsslukket i 2022 for vår del.

Oppsummert:

- Bør lokalradio få høve til å fortsette på FM etter 2021?

Ja! Definitivt. Alternativet for Nea Radio er å ikke eksistere.

- Kor lenge bør lokalradio eventuelt få høve til å fortsette på FM?

For å sikre forutsigbarheten og gi bransjen en mulighet for omstilling og anledning til å bygge økonomi og muligheter for framtiden bør konsesjonens utløp settes til samme dato som DAB-konsesjonene utløper, 31.12.2031.

- På kva vilkår bør lokalradio eventuelt få høve til å fortsette på FM?

En videreføring av dagens vilkår.

Dette ble veldig langt, men vi håper vi med dette har gitt dere innsyn i Nea Radio sin situasjon og hvordan vi ser på framtiden for vår del. Vi innrømmer at det er dere som nå sitter på makten til å avgjøre om Nea Radio eksisterer fra 2022. Det er faktisk så alvorlig at om vi ikke får FM fra 2022-2031 så ser vi ingen mulighet for videre drift.

SELBU, 22.03.2019

Med vennlig hilsen

Stian Elverum
Daglig leder
Nea Radio AS
930 88 929
stian@nearadio.no